

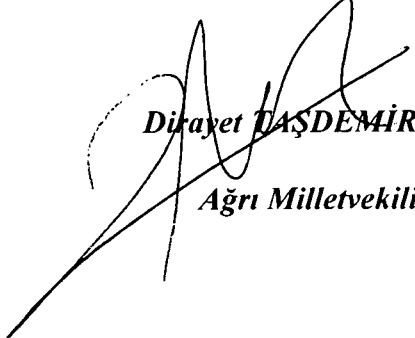
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

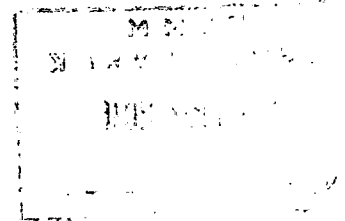
Sayı: 1475
Tarih: 21.03.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de kadınların istihdama en yaygın giriş biçimlerinden birinin kooperatif tipi örgütlenme olduğu dikkat çekmektedir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 2012 yılından bu yana uluslararası kuruluşlarla ortaklıklar kurarak kadın kooperatiflerine yönelik projeler geliştirmekte, kadınların kooperatif tipi örgütlenmesini teşvik edici faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu anlamda kadın kooperatiflerinin kadınların üretime katılımı ve istihdama girişimi yoluyla sosyal hayata katılımı ve kadın yoksulluğunun azaltılması yönünde bir değişim yaratması beklenmektedir. Ancak resmi rakamlar kadın kooperatiflerinin kurulma-kapanma döngüsünün yüksek olduğunu, kadınların kooperatif tipi örgütlenmenin yasal koşullarını karşılamakta güçlük çektiğini, kooperatif üretimlerinden elde edilen gelirin kadınların yoksulluk koşullarından çıkmasında yeterince etkili olmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, kooperatif örgütlenmesinin üyeler arası ilişkilere ve cinsiyet rejimine etkisine yönelik ayrıntılı bir çalışmaya ihtiyaç vardır.

Bu sebeple Anayasanın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılması için gereğini arz ederim.

Dilektaş DAŞDEMİR
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Kadınların örgütlenmesi ile ilgili cinsiyete dayalı yargılar nedeniyle ekonomik çağrışımı daha yoğun olan kooperatif tipi örgütlenmenin meşru bir örgütlenme olarak görülmesi, kooperatif tipi örgütlenmenin daha kolektif bir üretim ve kazanım biçimi olarak algılanması, kadının çalışmasına yönelik cinsiyetçi engellerin “aile bütçesine katkı” olarak görülen kooperatif üretimleri ile görece bertaraf edilebiliyor olması, el işi, gıda gibi cinsiyet rollerine dayalı üretimlere ağırlık verilmesi gibi sebepler kadınlar için kooperatiflere katılımı diğer örgütlenme biçimlerine kıyasla daha makul hale getirmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı 2012-2016 Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı çerçevesinde kadın kooperatiflerinin kapasitesinin geliştirilmesine yönelik olarak bir proje başlatmıştır. Kadın kooperatifleri yerel dinamiği harekete geçiren, il turizmini güçlendiren bir olanak olarak görülmekte, kadın emeğine dayalı bir canlanmanın üretim biçimi olarak tasavvur edilmektedir.

Bakanlık verilerine göre şu anda 81’i işletme kooperatifi olmak üzere 126 kadın kooperatifi bulunmaktadır. Bu rakam, kadın istihdamının düşüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, kooperatiflerin kadınlar açısından bir meşruiyet alanı olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Ancak Türkiye’de kadın kooperatifleri ile ilgili en önemli sorun, süreklilik olarak göze çarpmaktadır. Diğer bir sorun kadın kooperatiflerde elde edilen gelirin kadınlarca özerk bir gelir olarak görülmemesi, kooperatiflerin kimi kadın grupları için sıkışma alanı haline gelmesidir.

Bu noktada ev içi işbölümünde, iş piyasasında kadınlar için işlerin çeşitlenmesi ve niteliklenmesi anlamında kooperatiflere katılımı cinsiyet rejiminde bir aşınmanın olup olmadığı, yerelde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında kooperatiflerin kadın örgütleri olarak işlevleri ve örgütlenme gücünü artırıp artırmadığı, elde edilen gelirin kadın yoksulluğunun azaltılması noktasında sınıfsal bir hareketlilik sağlayıp sağlamadığı, son olarak üyesi olan kadınlar arası ilişkileri güçlendirici ya da yıpratıcı etkilerinin tespitine yönelik çalışmalar büyük önem kazanmaktadır.

Kooperatif tipi örgütlenmenin geçici iyileştirmelerden ziyade “güçlenme” kavramı ile ifade edilen, kadınların kendi hayatlarında stratejik ve niteliksel bir dönüşüm yaşadıkları, önceden yoksun oldukları mekanizmalara kalıcı olarak erişebildikleri bir dönüşüm yaratabilmesi için kadınların hareket alanları, kaynaklara erişim ve öznelleşme olanaklarının kooperatifleşme bağlamında ele alınmasına ihtiyaç vardır.

İdris BALUKEN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

Ayhan BİLGEN
HDP Kars Milletvekili

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Gülser YILDIRIM
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

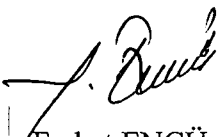
Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

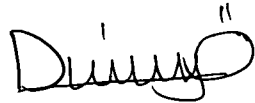
Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Faýsal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

Ferhat ENCÜ
HDP Şırnak Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili